Ч. 275 (12.641). Львів, четвер 11. грудня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертрічно 15·00 „
Півроку 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси ' зол.

Телеф. Редакції: 29-41
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Чому впав французький уряд?

Статистика, найбільше немилосерна з усіх наук, що доказує тільки цифрами, каже, що французький уряд живе пересічно рік. Найбільший політик не всилі у Франції довше погодити протилежні партії, що боряться за вплив у кермі держави.

Довше не міг придбати довіря також Тардіє, найближчий співробітник Клеманса при редагуванні Версайського договору. Належав він до наймолодших міністрів; його енергія та темперамент доказали неодної штуки, але й найхитріший дипльомат не може довго годити ворогів, щоби його спільно піддержували.

Кабінет Тардіє був дуже ріжношерстий, як кожний, що хоче єднати в собі більшість партій, без огляду на їхні сутні ріжниці. Щодо осіб, то був це кабінет консервативний, правий; радикали відмовились від участи в ньому. Що-ж до політичної тактики, то Тардіє переводив при його помочі дуже ліву програму: соціяльне обезпечення, очищення Рейнщини від окупаційних військ, підписання пляну Юнґа і гаських договорів.

Прийшов момент, коли правиця заявила: „Годі, далі не підемо в лівім напрямку", а лівиця, соціялісти та радикали, не могли дарувати Тардіє, що він із наскрізь програмових питань ясної, принципіяльної політики зробив чисто тактичну справу позакулісових комбінацій.

Дійсний удар, від якого впав кабінет Тардіє, прийшов від сенату. Там перечислили йому всі гріхи його політики: т. зв. економічна пятилітка — це фантазія, дорожнеча не зменшилася ні трохи, — французькі кольонії зовсім не використані, — кошти утримання армії зросли, — натиск на французьку політику зріс на міжнародній арені, — скількість банкнотів щораз більша.

Тардіє відповідав: „Погляньте, як є на чужині... скрізь те саме, а в Франції безумовно краще..." Такі арґументи мало коли переконують „краян", які відчувають на собі тягар економічних обставин. Мало кого потішає факт, що на чужині — важко, коли важко дома.

Чаша невдоволення була налита вщерть. Досить було одної краплі, щоби її перелити. Ця одна крапля затопила кабінет Тардіє: це був скандальний процес Устріка. Тардіє, як член уряду, загнався за далеко, почав ставати в обороні... оборонців Устріка. Справу поставили принципіяльно: членові уряду не вільно в таких сумнівних і темних справах кермуватися особистими симпатіями, а може й особистими інтересами.

На це не було арґументу і Тардіє пішов. Тепер шукають за наслідником. Падуть ріжні прізвища від Поанкаре до Бріяна. Найімовірнішим є кабінет т. зв. загального республиканського обєднання. Буде це уряд посередній, імовірно з участю радикалів, але без соціялістів, з тенденцією зєднати собі ліві елементи.

Та те, що для нас найважніше: закордонна політика Франції — лишається незмінна. Внутрішня французька криза — це справа покищо домашня.

Напередодні відкриття сойму.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 8. грудня 1930.

Напередодні відкриття третьої каденції т. зв. конституційного (у відріжненні до першого сойму, „законодатного") польського сойму панує в польській громадсько-політичній опінії найповніша дезорієнтація: як буде той сойм виглядати, які в ньому будуть діятися речі, до чого зведеться у ньому „ділова" праця і який взагалі буде його кінець. Ця „досконала несвідомість" царить не лише у таборі опозиції, але й навіть у самому санаційному політичному світикові, за вимком одиниць, яких буквально можна порахувати на пальцях одної руки. Факт двох з половиною соток послів ББ ні трішки не вияснює тих питань. Призначення кандидатом на маршала сойму д-ра Світальського та на віцемаршалів пп. Цара і Полякевича (третій кандидат ще невідомий) — спонукав людей ще сильніше похитати головами. Бо що значить заповідь „курсу сильної руки", яка міститься у тих назвиськах, — на терені парляменту?! Такий „курс" криє в собі можливість безлічі незбагнених несподіванок, які можуть заскакувати і тих, супроти яких той „курс" приноровлюваний, і тих, що його схотять приноровлювати.

Загальне здивування викликала листа нового кабінету. Вона була відразу інтерпретована у Варшаві таксамо, як це зараз таки зауважено в „Ділі": як заповідь нового, ще дужчого загострення відносин, відкинення концепції „нормалізації" нинішньої ситуації та правлення виключно своїми силами, своєю думкою і волею, не рахуючись з ніким і нічим. І знову таки: в якому творчо-позитивному напрямку така політика виявиться? Бо чейже не можна правити державою, вдоволяючися лише свідомістю своєї фізичної переваги та теряючи всю енергію на нищення опозиції. Здає собі з того справу кожний не лише політик, але пересічний варшавський обиватель і тому — дивується та не знає напередодні відкриття нового сойму акуратно таксамо нічо, як не знав напередодні розвязання сойму мин.

Тому теж не диво, що не вважаючи на польське свято, в кулюарах сойму сьогодня людно і гамірно. Радять майже всі польські опозиційні клюби (про нараду Українського Клюбу пишемо на іншому місці); не радить — очевидно — клюб ББ, який не є покликаний на те, щоби радити, взаїмно себе переконувати і щось рішати, лише слухати і робити те, що скажуть „згори". Мабуть теж не сталося це випадково, що напередодні відкриття сойму на дві з половиною сотки послів з ББ не найшлося навіть десяти таких, які поцікавились би заглянути до соймових кулюарів! Радять клюби над питаннями, які не вимагають перспективи дальшої, як найближчих кільканацять годин: як поводитися на першому таки засіданні сойму! Здається, що в усіх парляментах світа таке питання ледви чи взагалі виринає перед відповідальними політиками. В Польщі інакше: тут перші засідання сойму мають уже свою особливу традицію, яку поглибило передовсім відкриття останнього сойму: крик, співи, мундури на салі, подерті одяги і т. п. прояви парляментарної праці. Зрештою, ніде правди діти, в нинішніх умовинах назбиралося занадто таких справ, які годі довго тримати під зеленим сукном та які не можуть довго торчати у стисненому горлі.

А проте, не вважаючи на такий скромний замір устійнити поведінку бодай на перше засідання сойму, навіть і в цьому напрямку небагато сьогодні відомо: який хід матиме те засідання, чи відбудеться воно серед драматичної тишини, чи драматичної бурі. Бо одно лише не підлягає ніякому сумніву: що завтрашнє відкриття сойму мало буде мати в собі елементу свята, зате безмірно багато — елементу драми. Тіни пацифікації, Берестя і виборів блукають напередодні відкриття нового сойму по соймових кулюарах і не можуть не пройти завтра крізь відчинені двері й на велику салю соймових засідань. *(ік)*

Вибір Президії Українського Клюбу.

На першому засіданні Українського Клюбу у Варшаві, дня 8. ц. м., вибрано тимчасову президію в такому складі: голова сен. д-р *Антін Горбачевський*, члени Парляментарної Комісії: пос. *Михайло Галущинський*, пос. д-р *Вол. Загайкевич* і пос. *Остап Луцький*. Секретар Клюбу — пос. *Дмитро Великанович*. Посол С. Хруцький, запропонований до Президії, відмовився увійти до неї з огляду на поганий стан свого здоровля. Ця президія має провізоричний характер тому, що в засіданні клюбу не брали участи й не могли висловити своєї думки посли, які перебувають у вязниці, і тому врешті, що остаточно не покінчені ще переговори поміж партіями УНДО і УСРП у справі одного Клюбу.

Зречення мандату УНДО для УСРП.

Посол Сергій Хруцький, вибраний одночасно з окружної листи (Тернопіль) і державної зрікся мандату з округи, уможливлюючи таким робом Українській Соц. Радикальній Партії перевести до сойму ще одного свого посла, а саме д-ра Дмитра Ладику. Сталося це у звязку з рішенням партійних властей УНДО, які не заквестіонували соц.-радик. мандату з державної листи (хоча він припав лише на 2-ох, а не 5-ох послів) та призвало УСРП ще один окружний мандат, кермуючися бажанням зберігти якнайкращі міжпартійні взаємини з недавнім союзником спільного Виборчого Бльоку.

З життя українців за океаном.

Український виступ на ювилею міста Ню Бронсвик, Н. Дж.

(Лист з Америки.)

Як всі інші народности, так і тутешні українці взяли участь у святкуванні 250-их роковин заснування міста Ню Бронсвик. Хоч час на приготування був короткий і сили наші та матеріяльні засоби не великі, але все таки з українського боку зроблено все можливе, щоби при цій нагоді українські мешканці міста виступили поруч інших народів.

В неділю, 12-го жовтня, український хор товариства „Будучність" з Нюарку, під управою професора Кириченка, відспівав на святочнім концерті вязанку українських пісень. Тутешня американська ґазета, подаючи звіт з концерту, написала про цей виступ так: „Оплески були бурхливі особливо для українського хору з Нюарку, що виступив в національних костюмах під проводом професора Гр. Кириченка..."

Після концерту чекали на проф. Кириченка мейор міста, комишинери (радні), а також поодинокі люди зпоміж слухачів, щоб погратулювати йому і висловити своє захоплення та бажання, щоб українці дали окремий концерт в Ню Бронсвик ще перед Різдвом. Від себе обіцяли при тому всяку поміч.

Український хор був теж запрошений до ресторану на перекуску і там проф. Ф. Гарт, бувший інструктор співу в Роттерс Університеті, ще раз звернувся до хору, щоб він дав скоро концерт у Ню Бронсвик, на що дістав приречення. На його запрошення хор відспівав ще кілька пісень. Після вечері виголосив промову гр. В. Авраменко, завзиваючи українців, щоб нашою народньою культурою, а головно піснею і танками, робили пропаганду для української справи

На другий день, в понеділок 13-го жовтня, відбувся парадний похід вулицями міста. Між іншими „флоvтами“ пишався теж і український флоvт, построєний відомим балетмайстром В. Авраменком і сценічним декоратором Бражником.

На переді українського відділу несли американський і український прапори. Далі їхав на коні п. Я Олексишин в козацькім строю в окруженні козаків і дівчат в народніх строях.

Сам „флоvт“ складався з двох частин. Попереду була українська хата, постать України в чудовім українськім строю (учителька танків п. Лисюк) та бандурист з бандурою. Друга половина представляла майдан, на якому при музиці діти виконували українські танки.

За „флоvтом“ маширувало біля 250 українців у народніх і звичайних строях. Словом, хоч невелика наша громада, але старалася по своїм силам зазначити участь українців в ювилею перед міліоновою публикою, що зїхалась з усіх усюдів подивитися на похід.

Не обійшлося й без кидання камінням і від своїх і від чужих. Місцеві поляки ходили з протестом до міського комітету, кажучи, що українці не повинні нести свого прапора, бо вони під Польщею. Від комітету їм відповіли так: „Ми знаємо історію України і під якими державами є українці, але ви, поляки, ліпше займіться своєю роботою“. Саміж поляки притягнули на свято драбинясті вози із Джерси Сіти й один „флоvт“, який теж публика вже бачила на ювилею в Джерси Сіти.

Другі, свої „рідні“ комуністи, накинулися теж на виступ українців на міськім ювилею. Та їм ми не дивуємося, бо привикли, що крім лайки, перекручувань та всякої гидоти від них нічого більше не можна сподіватися. Краще й не згадувати.

Ню Бронсвик. *Анна Луців.*

Початки української нації.

З дискусії в Українському Історично-Фільольогічному Т-ві в Празі.

Українське Історично-Фільольогічне Т-во в Празі присвятило своє ювилейне засідання (ч. 200) дискусії над питанням „Откуду єсть пошла Руская Земля... і откуду Руская Земля стала єсть“. Підкладом для цеї дискусії послужила стаття д-ра М. Кордуби п. н. „Найважніший момент в історії України“ („Л. Н. В.“, 1930, 6) і реферати акад. Степана Смаль-Стоцького та д-ра С. Наріжного.

Саме питання про початки української нації остільки цікаве, що головні думки цеї дискусії повинні вийти поза вузькі рами празького наукового середовища на ширше поле нашої національної свідомости.

У звязку зі статтею д-ра Кордуби треба собі висувати ось які питання: Чи в часах старої київської Руси справді відбувався процес обєднання всіх східних словян в одну „спільноруську“ націю, або „спільноруську“ культурну сферу? Чи термін „південно-західна Русь“ для означення України має якенебудь наукове оправдання? Чи „південно-західня Русь“ справді „відорвалася“ від „спільноруської“ єдности в момент злуки з Литовською державою? Чи справді щойно тоді починається процес творення української нації? — На всі ті питання д-р Кордуба дає притакуючу відповідь і думає, що злука українських земель з Литвою,— це „найважніший момент в історії України“. — Дискусія на засіданні Українського Історично-Фільольогічного Т-ва в Празі дала на всі ті питання самі заперечуючі відповіди. Всі промовці трималися дійсних історичних фактів і з д-ром Кордубою не могли погодитися.

Стара київська держава — це була держава українська і лише вона називала себе тоді іменем „Русь“. Московщина почала себе цим іменем називати далеко пізніше. Про процес обєднування всіх східних словян в одну цілість (національну чи культурну) в ті давні часи нема що говорити, бо нічого такого не було. Навіть тодішня літературна мова, що її Україна взяла з Болгарії, а Московщина з України, не була „спільноруська“ (в тіснішому значінні цього слова), бо на Україні вона українізувалася, а на Московщині московщилася. Терміном „Русь“, „русичі“, називали в ті часи те саме, що ми нині називаємо терміном „Україна“, „українці“. І про пізніші часи не можна говорити, що українські землі „відорвалися“ від „інших руських земель“, себто від спільности, обєднуючої всіх східних словян, бо такої спільности ніколи не було. Україна, під своєю власною старою назвою Руси, увійшла в склад литовської держави і завдяки своїй вищій національній та культурній зрілости займала в ній домінуюче становище. Нема ніякої наукової основи для того, щоби злуку Руси з Литвою уважати за найважніший момент в історії України та щоби щойно цей момент уважати за початок творення української нації. Українська нація витворилася вже у старій київській державі; вже тоді досягла вона високого рівня своєї зрілости (національної і культурної). Ту свою національну зрілість український нарід зберігає (як потенціяльну силу, здатну для дальшого розвитку) протягом довгих віків аж до наших часів. Він зберігає її і в часи найтяжчого лихоліття, в часи повного політ. і культурного упадку, в ті часи, коли вищі верстви, притягувані чужими впливами, його покидають. Самих початків творення української нації треба, очевидно, шукати у ще давніших часах, перед витворенням київської Руси, навіть у т. зв. прасловянській добі.

Ідеольоґія „общеруської“ єдности — це продукт пізніших часів і не можна її переносити до часів старої київської Руси. Це по своїй суті ідеольоґія політична, ідеольоґія російського імперіялізму. Ця ідеольоґія надзвичайно вперте поширювана російським державно-політичним центром, стала вкінці духовим майном кожного росіянина, а через те нічого дивного, що і на полі російської науки вона виявилася у формі свідомої або й несвідомої тенденційности. Витворилася специфічна російська концепція „общерускої“ історії, у якій цілком замазано стародавню окремішність України, розширено зміст терміну „Русь“, розбудовано цілу теорію „праруської“ язикової і культурної єдности, а невигідний факт істнування окремої української мови зведено до явища рос. діялектольоґії, дуже часто вияснюючи її окремішність політичним „відірванням“ українських земель від „руської“ цілости та пізнішими польськими впливами.

У сферу цеї ідеольоґії ведуть нас і згадані думки д-ра Кордуби. І лише у сфері цеї ідеольоґії, на нашу думку, можна дійти до такого погляду, що мовляв, якби Литва не захопила „південно-західної Руси“, то те саме зробила би трохи згодом Москва, а тоді віджила би „давня“ єдність і „не було би трьох руських народностей тільки одна“. — З наукового становища з такими думками погодитися не можна. З українського національного становища треба ще додати, що для нас такі думки шкідливі, бо вбивають у нас всяку самостійну думку, накидаючи нам готові форми чужої національно-політичної ідеольоґії.

Д-р К. Чехович.

Українська ґімназія в Яворові втратила права.

Міністерство освіти відобрало приватній українській ґімназії ім. Осипа Маковея в Яворові, веденій Т-вом „Рідна Школа“, неповне право прилюдности. ПАТ, що принесла ту вістку, не подала ніяких мотивів того кроку міністерства освіти.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ГРУДНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 77)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

XIV.

Сон.

— Поглянь, Данильцю — казав до мене Якимцьо, коли ми входили до його готелевої кімнати, — нинішна ніч зовсім така сама, як коли ти приїхав до Парижа.

І справді цієї ночі ждала на мене на столі на білій скатерті святочна вечера: запашний паштет, дороге вино і ясні проміні від світла відбиті в шклянках... А все-ж таки, всеж-таки це не було те саме. Є хвилини щастя, які повторити не можна. Святочна вечера була та сама, але не було серед неї у серцях її учасників тих квітів, що розквітали колись після їх першого приїзду до цього міста, плянів праці, мрій про славу і того святого довіря, що родить усміх і додає апетиту. На жаль, ніодин із тих давніх учасників не був тепер уже присутнім на вечері, бо вони залишилися десь на дзвіниці Сен Жермен. Навіть в останній хвилині щирість, яку сподівалися на цьому бенкеті, заявила, що не прийде.

Так, так не було це вже те саме і я зрозумів це так добре, що слова Якимця замість викликати у мене усмішку, витиснули мені сльози з очей. Я пересвідчений, що з дна його душі теж підходили сльози, але він мав силу заволодіти собою і промовити до мене бадьоро:

— Слухай Данильцю! досить тих сліз, ти плачеш вже годину (на фінкрі, коли ми їхали, я не переставав плакати, коли він говорив до мене). Що за смішне привітання! ти направду пригадуєш мені найчорніші дні мого життя, коли я стояв посеред глечиків з каруком і коли кричали до мене: „Якимцю ти осел!“ Обітри собі очі молодий грішнику, поглянь на себе до зеркала, а напевно розсмієшся!

Я глянув на себе в зеркало, але не засміявся. Мені стало соромно... На голові мав я жовту перуку, приклеєну на середині до чола, на лицівках повно білила та ружу, а на них краплі поту та сліз... Осоружний вид! З почуванням гидоти я зірвав перуку. Хотів я її викинути, але завагався і завісив її на середині стіни.

Якимцьо глядів на мене дуже здивований:

— Чому ти вішаєш її там? Це трофей гідний якого червоношкірого дикуна... Виглядає так, якби ми здерли скальп із Полішінеля...

Я відповів поважно:

— Ні, Якимцю, це не трофей. Це один із докорів моєї совісти як річевий доказ, який можна бачити і якого можна торкнутися... я хочу, щоби він висів перед моїми очима.

На устах Якимця промайнула тінь гіркої усмішки, що негайно змінилася в погідну:

— Е! залишім це. Тепер, коли ти вже обмився, маєш свою давню симпатичну чуприну і можеш, мій Кучерявчику, засісти зі мною до вечері, бо вмираю з голоду.

Він не сказав правди; ми оба не були голодні. Я силкувався робити добру міну при цьому бенкеті, але все, що я їв стрягло в мому горлі і всупереч усім спробам володіти собою я обливав паштет сльозами. Якимцьо стежив за мною зизом і за якийсь час промовив:

— Чого-ж ти плачеш? Жалуєш, що ти тут? Маєш до мене жаль, що я вирвав тебе звідтіля?

Я відповів сумно:

— Болять мене твої слова... але ти маєш право сказати мені все, що хочеш...

Ще якийсь час ми їли, чи пак: прикидалися, що їмо. Врешті Якимцьо не міг видержати, що оба граємо комедію, відсунув тарілку і встав:

— Сяк чи так, а бенкет нам не вдається... краще лягаймо...

У наших рідних сторонах є така приповідка: „Журба і сон не ходять уночі разом...“ Тієї ночі я переконався, наскільки вона правдива. Моя журба це були мої думки про все те добро, якого я зазнав від Якимця і про все те лихо, яким я йому відплатив, далі мої думки, що прирівнювали його життя до мого, мій егоїзм до його саможертви, мою підлу душу до його чистого серця, яке оживляла єдина надія: „На світі істнує тільки єдине щастя — праця для щастя інших“.

Я казав собі: „Тепер моє життя змарноване... Я втратив довіря в Якимця, втратив серце в „чорних очей“, пошану в себе самого... Що тепер зроблю зі собою?...“

Такі страшні думки мучили мене серед безсонниці аж до ранку... Якимцьо також не спав. Я чув, як він перекидався з боку на бік і як кахикав сухим кашлем, що зворушував мене до сліз... Раз я спитав його тихцем:

— Ти кашляєш, Якимцю? Чи ти хорий?..

Він відповів:

— Ні! це нічого... спи!...

Із тону його голосу я зрозумів, що він більше гнівається на мене, як хотів би це показати. Це зажурило мене ще більше і я почав ридати нишком під ковдрою, заки не заснув. Журба — ворог сну, але сльози — цілющий наркотик.

Коли я прокинувся, був уже білий день. Якимця не було біля мене. Я гадав, що він вийшов, але коли я підніс завіски, побачив, що він спить на другім кінці кімнати на канапі, страшенне блідий. Не знаю, звідки блиснула в моїй голові така страшна думка, що я кинувся до нього і крикнув:

— Якимцю!

Мій язик не збудив його, він спав далі... Дивне! його лице підчас сну мало щось із сумного терпіння, якого я не бачив у нього ніколи, а все-ж воно було мені відоме. Я не міг без болю глядіти на його худощаві, видовжені риси, блідину лицівок, хоробливу прозірчастість рук, але цей біль я вже знав звідкись.

(Продовження буде.)

Перше засідання сойму.

(Власні телефонограми.)

Загальне враження.

(ік) Перебіг сьогоднішнього засідання сойму не оправдав того великого зацікавлення, яке проявила краєва і закордонна преса, висилаючи своїх кореспондентів і варшавська публика, яка масами заповнила вул. Вейську. Показалося, що безпотрібно сконсигновано перед соймом та в околишніх вулицях сильні відділи поліції. Засідання минуло спокійно. По стороні ББ не було видно ніякого особливого ентузіязму, а серед польської опозиції виразно слідна сильна моральна депресія. Всі почувають якось інстинктовно, що цей новий польський парлямент взагалі буде творити в історії світового парляментаризму зовсім окрему сторінку, бо в цьому парляменті не буде можливости тої праці, яка є у парляментах західної Европи. Тому з великою ронією коментують в соймових кулюарах заяву в сьогоднішньому числі центрального органу санації, в „Газеті Польскій", що новий парлямент є „першим нормальним парляментом".

Відкриття сесії сойму і заприсяження послів.

(ік) На початку сьогоднішнього засідання на салі були присутні посли ББ, ендеції, хадеції. Пяста, НПР, жиди і німці та комуністи. Три польські ліві клюби й **українці не прийшли на залу ту частину засідання, яка була присвячена відчитуванню декрету президента і промові премієра Славека.** Коли на трибуні появився премієр Славек, комуністи, яких є в цьому соймі чотирьох, почали кричати: Геть з фашистівським урядом і т. д. Після упімнення їх прем. Славеком маршалківська сторожа усунула їх з салі. Це був одинокий інцидент, який минув без всякого враження. Таксамо без враження проминули оплески й оклики під адресою уряду і марш. Пілсудського на лавах ББ. В декреті президента про відчинення сойму найважнішим є уступ призначений справі потреби зміни конституції. Несподіванкою було покликання на тимчасового предсідника засідання посла кн. Любомірського з ББ, тому, що найстарші віком посли є серед ендеції і польської лівиці. Після того переведено приличним способом заприсяження послів, яких імена відчитувано з листи, а кожний з них вставав і казав „прирікаю" (по польськи: слюбуєн). На 444 послів було присутних 406. Решта в цілости, або у великій частині це посли, які ще увязнені. З важніших берестейських послів, які наново ввійшли до сойму був присутний лише пос. Барліцький (ППС). Посли Вітос, Ліберман і Кернік не явилися. Богато інших послів, у тому числі Корфанти, сидять ще в арешті. **З українських послів бракувало трьох, які перебувають у львівській вязниці.**

Вибір маршалка сойму.

(ік) В голосуванню на 407 карток признано за важні лише 300 карток. На картках уневажнених було написане одно слово „Бересть". Кандидат ББ д-р Світальський отримав 238 голосів, ендеція голосувала за власним кандидатом Звежинським — 62 голоси. Українські посли віддали білі картки. Після проголошення вибору маршалом сойму д-ра Світальського цей останній застеріг собі пів години до надуми. Викликало це в кулюарах сойму запит на тему того, що він мовляв може ще „не приняти". Потім показалося, що д-р Світальський їздив до президента питати його, чи він погоджується на його кандидатуру, чим заведено новий куртуазійний звичай.

Знаменна заява нового маршала сойму.

(ік) В промові, яку виголосив новий маршал сойму бувш. премієр д-р Світальський особливо знаменні два уступи. Один з них торкається справи зміни реґуляміну, яку недвозначно заповів новий маршал. Він заявив між ін., що буде унеможливлювати зголошування протестів із соймової трибуни. Заповів також, що порядок дня соймового засідання буде усталювати разом з головою уряду, себто на практиці це рівнається унеможливленню допущення до нарад того, на що не згодиться уряд. Друга знаменна заява це те, що новий маршал не буде користати з 21. § конституції, який дає йому право жадати випущення на волю арештованих послів.

Дальші засідання сойму.

(ік) На виборі маршала закінчено нинішне засідання. Слідуюче відбудеться завтра, якого порядок дня виповнить лише вибір віцемаршалів. Клюб ББ. зголосить своїх трьох кандидатів, яких вибере власною більшостю. Двох інших передає опозиції. „Центролів" імовірно відмовиться від приняття позиції віцемаршала, зате ендеція десигнує свого кандидата. Хто отримає пятого віцемаршала, це ще не відоме. Щойно після полагодження тих формальностей почнуться суттєві засідання, які відразу прояснять ситуацію в новому соймі. Здається, що перша авантюра вибухне при спробі ППС виголосити заяву в справі Берестя.

Сенат.

(ік) Пополудні, після зачинення засідання сойму премієр уряду Славек відкрив сенат, прочитавши аналоґічний декрет президента. Більшістю ББ маршалом сенату вибрано бувш. воєводу Рачкевича.

Заява посла Єнджеєвича.

(ік) Урядуючий заступник голови клюбу ББ виголосив на засіданню свого клюбу велику промову, в якій сказав м. ін. буквально таке: „Ми зуміли зібрати до спільної праці не лише польське населення, але також населення теренів мішаних під національним оглядом. І напевно цей факт, що в тій салі находимо товаришів українців, русинів (!), білорусинів, чехів і жидів свідчить про наш тріюмф (?!) в ділянці цеї тяжкої проблеми, якою є проблема згідливого співжиття і співпраці всіх національностей, що замешкують нашу державу для спільної розбудови цеї держави на ліпший комплет орґанізму, що кермується правом політичної і суспільної справедливости. Ми є табором людей, які перші в повному розумінню відповідальности і можливости реалізаці, вказують національним меншинам шлях співпраці для спільного осягнення господарських дібр і повного культурного розвою з принаттям під увагу свого національного характеру". (Це заява надзвичайно туманна, абстрагуючи від звороту про „тріюмф" переведення виборів на Волині і у Східній Галичині. Невідомо також, чи згідно з повищою заявою треба аж вступити до ББ, щоби осягнути свої права. Невідомо також чи треба дати себе зараховувати до українців, чи русинів.).

Ревізії й арештування.

БОБРЕЧЧИНА.

Дня 7. грудня арештовано у Вільхівці (пов. Бібрка), в домі о. С. Габрусевича, студента фільос. Івана Габрусевича, який перед двома тижнями вийшов був на волю по тримісячному слідчому арешті у Львові. Арештованого відвезено до Львова до арештів при вул. Баторія.

ВАТИКАН, БЕРЕСТЯ Н. Б. І КОНФІСКАТА ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА.

Катовицька „Польонія" повідомляє, нібито Ватикан буде інтервеніювати в справі б. берестейських вязнів. У Польщу приїде спеціяльна ватиканська делеґація, щоби запізнатися зі справою на місці. Наслідком невдачі при висиланні делеґації уступить польський амбасадор при Ватикані Скшинський, а також під натиском Ватикану епископат мав би відкликати згоду на це, щоби віцеміністр о. Жонголович оставав в уряді.

„Дзєнь Польскі" зазначує, що всі ті вісти, подані вчасти опозиційними часописами, є неправдиві. **Правдою є, що Ватикан, самособою, цікавиться дуже конфліктом, який повстав між урядом і українським епископатом у звязку з конфіскатою пастирського листа у справі протисаботажових репресій,** одначе нічого невідомо про висилання апостольських візитаторів. Правдою є теж, що кард. Гльонд інтервеніював у президента держави та просив полекшити долю берестейських вязнів та Ватикан не має нічого проти того, щоби . Жонголович оставав в уряді.

З судової салі.

Лікар перед судом.

Дня 9. грудня зізнавав св. **Косткевич,** ем. урядовець воєвідства. У нього в гостях були Шамборовські та Заморський. Свідок чув як Заморський репетував револьвер, тому затрівожився бо чув, як оповідали, що Заморський хоче застрілитися. На другий день довідався, що Заморський прострілився.

Св. **Косткевичева** зізнає також про револьвер. Каже, що її дочка сказала їй: „Жалко мені Заморського, хоче відобрати собі життя". Заморський говорив: „Іду в далекий світ, відкіля воріття немає". На другий день прийшла до свідка Ірина та сказала, що Заморський пострілився. Додала: „Я казала йому, щоби того не робив, та він не послухав мене".

Св. **Заморська** Ема, мати Жигм. Заморського. Син не говорив їй, що застрілиться, можливо, що іншим говорив це. В шпиталі син сказав їй, що це д-р Т. пострілив його. Не виявила того, бо син просив її, казав, що дав слово чести. Кілька днів опісля д-р Т. був у них і говорив, що син сам пострілився. Хотів намовити їх, аби зізнавали, що син труївся. Говорила з д-ром Т., бо хотіла все вивідатися, а потім хотіли пустити чутку, що це було намагане вбивство з любови. Хоч минуло три дні, а д-р Т. не зголошувався у влади, не робила нічого, бо думала, що то сталося на любовнім тлі. Думала, що д-р Т. і її син мають гомосексуальні зносини. З команди корпусу кадетів не дістала вістки, що синові грозить видалення. Питалася сина в справі любовних зносин між д-ром Т. і сином, та він не сказав їй правди.

Д-р Камінський питається Заморської, чому не зробила д-рові Т. тих ріжних закидів, хоч нераз із ним сама їздила автом. **Заморська** відповідає, що боялася, щоби не кинувся на неї з револьвером. На питання **прокуратора,** чому д-р Т. накинувся з лайкою на Шамборовських у присутностти Заморської, д-р Т. відповідає, що це неправда. Каже, що Заморська боялася, щоби син її не заразився венерично, тому держала для сина „дамульку". Д-р Т. стрічався із Заморською богато разів, говорили не лише про недугу її сина, але й про богато веселих річей. Виїздили за рогачку сам на сам.

Св. Стефанія Шамборовська, мати Ольги. Признає, що д-р Т. купував дарунки, на вечері давав по 40 зол. місячно. Від процесу д-ра Т. проти її сестри погнівалася з д-ром Т. Після того як Заморський був ранений, д-р Т. приїхав до них і сказав, що Заморського відвезли до Кульпаркова, а небаром відвезуть і свідка. Признає, що коли пізніше д-р Т. прийшов до них, то її чоловік стріляв до д-ра Т. Дня 22-го вересня дочка зірвала з д-ром Т. Свідок сказала, що воліла би бачити дочку на цвинтарі, ніж віддати за д-ра Т.

Д-р Камінський: Д-р Т. каже, що не хотів женитися, ви спровокували його до того.

Св. Це неправда. Неправда, що дав їй 100 дол. на сальон.

Св. Ольга Шамборовська (вчителька у Винниках, бувша наречена д-ра Т.) признає, що д-р Т. купував плащі, панчохи, черевики, дарунки на іменини в Миколая. Вона чула до нього симпатію. Все попсувалося, коли д-р заскаржив її тітку. Вже після пригоди Заморського свідок погодилася з д-ром Т., постановила дати на оповіди. Пізніше зірвала з д-ром Т., бо переконалася, що їх характери не зговжуються. Д-р Т. небаром прийшов до них і стріляв, казав, що всіх постріляє, коли свідок не визначить дати шлюбу. Свідок сказала, що коли схоче піде до шлюбу. Д-р Т. відійшов заспокоєний. Чи писала до д-ра Т., що любить його і буде любити, не пригадує собі. Листа цього д-рові Гіртлерові не позволяє відчитати.

На тому розправу відложили до середи.

ДВА ПРИСУДИ СМЕРТИ У СТАНИСЛАВОВІ.

25-літня Юлія Іванців із с. Жизномир (Станиславів) не любила свого 22-літн. чоловіка Тому. Вона намовила свого любовника 22-літн Ол. Кривенька, щоби вбив Тому. Обоє вбили Тому і викинули в поле. Трупа зїли собаки й птиці, а останки й одяг надибали женці. Арештовані призналися в слідстві до вини. Юлія була замужна за Томою від 4 літ і мала одну дитину. Та Тома перебував більше поза домом, бо любив украсти. Томуто жінка зненавиділа чоловіка, а полюбила парубка Кривенька. Від нього го завагоніла. Боялася чоловіка. Коли він у травні вернув із тюрми, намовила любовника щоби вбив чоловіка. Тепер вона каже, що Кривенько сам із власної волі вбив її чоловіка, та обоє признають, що разом уложили плян. Коли Тома спав, жінка закрила йому лице хусткою, а Кривенько вбив його баґнетом. Тома скрикнув лише „мамуню!" Це почув Іван Петрик, що йшов дорогою. Застукав у вікно і спитав, що сталося. На це мати Юлії сказала, що дитина плакала, а мати (її дочка) накричала на дитину. Петрик повірив і пішов собі. На другий день викинули трупа на поле господаря Петришина. Щойно в жнива 18. липня, той господар найшов рештки трупа, з яких лікар не міг уже ствердити причини смерти.

Дня 9. грудня обвинувачені змінювали свої попередні зізнання. Кривенько сказав, що не хотів убити Тому, лише вчасти вдоволити настирливі домагання Юлії, себто зранити його. Юлія каже, що зовсім не намовляла його до того, не помагала, лише спрятувала трупа. В слідстві зізнавала інакше, бо любовник грозив їй.

Пізним вечором трибунал поставив присяглим два питання: в справі душогубства та злочинного вбивства. Присяглі 10 год. потвердили 1-е питання щодо Іванцевої та Кривенька. На основі того вердикту трибунал засудив обоїх обвинувачених на кару смерти з тим, що першого мають повісити Кривенька.

Виборчі висліди до сойму.

ПОВІТ: РАВА РУСЬКА.

Подаємо висліди голосування із 37 обводів (на всіх 47), які представляються подрібно так:

Громади:	11	1	5	7	14	23	24	25	Унев.	Примітка.
Біла	93	403	—	8	17	—	—	—	3	
Брукенталь (Остобіж, Хоронів)	49	495	—	27	—	—	—	—	?	
Домашів	254	329	—	39	—	—	—	—	?	
Диниська (Річиця)	144	206	—	4	4	—	—	283	22	з того на ч. 15 19 г.
Хлівчани	604	200	—	42	28	—	—	109	—	
Камінка Волоська (Лісна)	876	49	—	—	—	—	—	125	112	з того на ч. 15 108 г.
Камінка Волоська (Крива)	325	25	—	—	—	—	—	116	2	
Камінка Вол. (Липник і Старе Село)	255	91	—	1	—	—	—	191	144	з того на ч. 15 143 г.
Карів	549	144	—	—	23	—	—	—	16	з того на ч. 15 16 г.
Корчів (Щепятин)	229	329	—	2	—	—	—	1	1	з того на ч. 25 1 г.
Любича-Князі (Гута-Любицька)	680	25	—	38	—	11	19	98	3	
Любича Корол., Любича Камер.	316	468	—	9	3	31	1	98	4	
Маґерів (місто), (Окопи)	112	947	—	14	19	—	—	2	32	з того на ч. 15 31 г.
Немирів (місто)	185	856	—	5	65	—	—	43	—	
Новосілки Кардинальські (Махнів)	456	149	—	—	—	—	—	21	1	
Гута Обединська (польськ.), (Улицько Зарубане)	153	159	—	10	—	—	—	1	4	
Погарисько (Лавриків, Городжів)	658	107	—	26	—	—	—	16	153	з того на ч. 15 152 г.
Потелич (місто)	431	378	—	—	—	—	—	—	5	
Прісє (Давятир, Айнзінґен)	500	222	—	2	2	3	—	—	5	
Піддубці (і нім. кольонії)	441	212	—	2	5	—	—	—	2	
Рата (польськ.), (Гута Зелена)	42	202	—	228	3	—	—	20	—	
Рава Руська (місто)	377	2144	48	275	458	—	—	52	13	
Річки (Корні)	549	283	—	24	—	2	—	—	1	
Селиська (Гребенне)	79	274	—	2	—	1	—	168	—	
Смолин (Вороблячин)	696	303	—	12	—	—	—	1	3	
Тарношин (Ульвівок)	552	333	—	8	1	1	—	—	1	
Тенетиська (Мости Малі)	433	119	—	—	22	8	—	104	—	
Угнів (місто)	548	792	59	7	289	—	—	7	6	
Василів (Щевиця)	466	300	—	—	—	—	—	—	—	
Верхрата	513	99	—	—	14	6	—	60	—	
Вербиця (Новосілки Передні)	981	159	—	—	—	—	—	—	2	
Вільки Мазовецькі	397	85	—	—	18	—	—	11	79	в тім 69 гол. з ч. 11
Забірє (Синковичі, Голе Равське)	633	336	—	4	—	—	—	—	1	
Замок (Монастирок, Камінна Гора)	328	241	—	62	—	—	—	92	—	
Разом (у 37 обводах)	13904	11464	107	851	971	63	20	.619	615	з того на ч. 15 470 г.

Вислід із цілого повіту (поданий старостовом): управ. 60.513 — голосуючих 35.263 (58%) 11-ка — 14.439, 1-ка — 15.151, 5-ка — 110, 7-ка — 1.640, 14-ка — 974, 23-а — 61, 24-а — 29, 25-а — 1.992, уневажнено 867.

Порівнюючий вислід з 1928 р.: голосувало взагалі — 39,210, на ч. 22 — 33 гол., на ч. 18 — 13.152, на ч. 1 — 7.082, на ч. 14 — 234.

Як виказує повище зіставлення (беручи під увагу обчислення вислідів старостовом), українська національна листа ч. 11 виказує в порівнанні з виборами в 1928 р. надвижку 1.254 голосів (14.439 — 13.152 на ч. 18 + 33 на ч. 22 в 1928 р.), 1-ка має надвижку 8.069 голосів (коштом жидів, ендеків, соціялістів з ППС і брилівців та сельробів — правих і лівих, ну й москвофілів).

Помітний упадок сельробів, котрі втратили 7.028 голосів у відношенні до 1928 р. (ч. 8: 3529 + ч. 19: 5542 гол. = 9.071 гол. — 2.053 гол. а 1930 р. — з узглядненням 61 голосів, котрі впали на листу „Незалежних Сельробів“ ч. 23 — створену В. Бзделем). Голоси бувш. сельробів розбились на 11-ку (в Любичах, Камінках і інших громадах) і частинно скріпили 1-ку.

В звязку з уневажненням „русскої“ листи ч. 15 впало на цю листу лише около 800 голосів, які уневажнено, коли в 1928 р. та листа (тоді ч. 20) зібрала 4.163 голосів. Під тим оглядом поправа на річ української листи помітна особливо в Камінках.

Не надіслали досі звідомлень до Повіт. Комітету обводи в равському судовому повіті: **Белзець** (населення майже виключно польське, симпатики Центроліву)) і **Гійче** (бастіон „русских“, де в 1928 р. на „русску“ листу ч. 20 впало 1057 голосів, а тепер кажуть, що майже всі голоси впали на 1-ку); в угнівському суд. повіті: **Стаї** (і Корчмин, де 15. XI. арештували були нашого мужа довіря о. Дм. Бахівського), **Тяглів** (і Воронів), **Журавці** (в 1928 р. перевага сельробів, тепер мабуть 1-ки), **Салаші** (правдоподібно теж саме, що в Журавцях); в немирівському суд. повіті: **Передмісте** (і Парипси), **Радруж, Щирець, Улицько-Середкевич.**

Загально слідна поправа в Равщині, а ослаблення національної організації в Угнівщині (з вимком району сіл кругом Угнова — особливо гарні висліди у Вербиці — 84 проц. голосуючих, 981 голосів на ч. 11). На оправдання Угнівщини треба зазначити, що там діялись великі виборчі зловживання, головно в **Корчеві,** де поліція арештувала нашого мужа довіря п. Левка Химка около полудня у виборчому льокалі і до 5. год. вечором держано його під сторожею „стшельців“; також арештовано там члена виборчої комісії Тадея Збожного й інших. Порядок біля льокалю удержували узброєні „стшельци“, які поводилися брутально з виборцями, а в самому льокалі при виборчій урні лежала пачка карток 1-ки, котрі сам предсідник комісії Грабовський давав кожному виборцеві, що тої картки не мав. Понадто настрашено залежних виборців поголоскою, пущеною в останніх днях, про примус явного голосування і про прихід експедиції.

Подібні (хоч не такі явні, як приміром в Корчеві) зловживання діялись і в Равщині, де арештовано 15. XI. п. Гриця Корицького (муж довіря) в **Синьковичах; в Потеличі** в день виборів придержано п. Івана Вітика і переводжено вибори так, що в год. 9. вечором около 200 наших виборців відійшло зпід льокалю, не маючи змоги, не зважаючи на цілоденне чекання на дощі, віддати голосу; в **Камінці Кривій,** де на час голосування не допущено мужа довіря (це явище було також в кількох інших обводах); у **Вільках Мазовецьких**, де предсідник комісії при мовчазній згоді решти членів сам уневажнив 69 голосів 11-ки під замітом, що вони не чисті, зімняті і т. п.

Також і в Немирівщині, котра взагалі все досі організаційно була найслабшою з причини недостачі постійної комунікації і всяких інших (поза адміністраційним) звязків з Равою, діялись всякі зловживання.

В найдальше віддаленім і від Рави і від Немирова закутку Немирівщини — т. зв. маґерівському районі — слід відмітити розмірно значну поправу: **Маґерів** у 1928 р. на ч. 18 — 6 гол., тепер 11-ка — 112 гол., **Біла** — в 1928 р. — 11 голосів, тепер 93 гол.

Слід піднести на цьому місці, що один понад 60-літній селянин з **Окопів** (прин. до Маґерова) в останньому дні перед виборами пішки — около 3 милі! — прибув з власного почину до Рави по повновласть для мужа довіря, а не маючи надії дістати там також друковані картки, заздалегідь власноручно написав чорнилом 500 шт. 11-ки.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ГРУДНЯ 1930.

Від фотоґрафії до мистецтва.

(З нагоди І-ої Виставки Укр. Аматорської Фотоґрафіки.)

Були часи — може ще й досі не минули — коли стіни наших родинних огнищ були пообвішувані фотоґрафіями рідні, свояків, знайомих. Ці фотоґрафії — це були єдині зразки мистецтва в наших хатах, коли не рахувати якого мережаного народнього рушника або скатерті для буденного вжитку. Ні ті, що вішали фотоґрафії, ні ті, що їх оглядали не думали ніколи про якенебудь мистецтво. Знимки грали таку-ж ролю, як колись альбоми: предметів, „на спомин“.

Минуло багато літ. Між фотоґрафіями робленими здебільша при офіціяльних нагодах, професійними фотоґрафами, почали появлятися на стінах наших домівок образи олійними фарбами. Це була доба, коли образи малювали таксамо, як писали вірші: хто як умів. Усіх справжніх артистів-малярів у Галичині не було мабуть більш як — двох і тих не вміли інтеліґенти відріжнити від богомазів.

Нині від 10 літ маємо їх більше як 10. Та коли попадемо в якунебудь інтеліґентну хату — тужимо за старими притьмареними фотоґрафіями. На стінах наших домів висять докази добродійної діяльности — образи мальовані бідними людьми, що втративши інші засоби заробітку відмальовують із листівок краєвиди, якими можна страшити гостей. Справжньому артистові лекше висіти особисто на гаку власної кімнати, ніж між такими зразками домодільного малярства.

Та ось виринає ще один суперник: мистецька фотоґрафія.

Минуло 90 літ від перших фотоґрафічних знимок, які звернули увагу винахідчиків і мистців, що навіть машина — фотоґрафічний апарат може творити зразки краси спорідненої із індивідуальним творчим зусиллям. Сам розвиток техніки, що приніс щораз досконаліші „камери“ і вигідніші засоби їх використання у бажаний мент — не рішив про якість фотоґрафічних знимок. Перші портрети шотляндського артиста Гілля на кальотипах з 1844 р. і найближчі спроби після нього залишилися й досі одними із найкращих зразків мистецької фотоґрафії.

З фотоґрафією те саме, що з пером або пензлем: вони стали доступні широкій масі і збільшили непомірно скількість „практикуючих“, але збільшена скількість не дає в мистецтві ніколи підвищення якости.

Кількадесять літ тому йшла в мистецтві завзята дискусія на тему: чи мистецтво повинно обмежитися до „репродукції“ дійсности. Був час, коли „фотоґрафічна вірність“ означала найбільший комплімент для артиста і був інший час, коли цей комплімент став самозрозумілою лайкою. Безліч великих мистців уважало своїм найвищим завданням дати фотоґрафію життя; нині фотоґрафія вважає своїм найвищим завданням наблизитися до мистецтва.

Що це значить? Чи нема в цьому якихось діточих непорозумінь, які розясняються щойно з розвитком науки і мистецтв?

Ні трохи. Великі артисти минулих віків, ще перед винаходом фотоґрафії, розуміли, що вартість усякої копії, відбитки чи наслідування залежить від підходу до вибраного предмету, від освітлення одних його рис і знехтування інших, від цілої низки моментів, що рішають про цілість картини і надають їй чар своєрідної гармонії.

Коли сучасний артист творить реальний тип у повісті, на портреті або сцені з такими ознаками живучости, що ми бачимо в своїй уяві тільки живу людину без думки про якінебудь засоби мистецтва, тоді ми переживаємо зовсім погідне враження як перед фотоґрафічною знимкою, коли починаємо сумніватися, чи це справді фотоґрафія, бо маємо ілюзію мистецького твору. На дні кожного мистецького враження лежить якась ілюзія, витворена із наших взаємин з дійсністю і з тим ідеальним світом, який творимо понад нею, свідомо чи несвідомо, в потребі доповнення дійсности.

Мистецька фотоґрафія творить так само як артист колір́ом чи словом у свому творі тип з якоїсь одиниці, із шматка природи, з кількох бездушних предметів. Не тільки добір сюжету, композиція, освітлення, але всі найменші нюанси рішають про повноту враження. Ріжниця між реалістичною, змеханізованою роботою і мистецькою спробою починається вже від природної здібности двох людей, з яких один бачить те, чого другий не зможе бачити ніколи, навіть коли воно вже схоплене артистом словом, колір́ом чи світлиною.

Перші спроби нашої мистецької фотоґрафії шукають ще сюжетів. Так само як і в літературі на першім місці стоїть тут народній побут, мертва природа, а дуже мало спроб індивідуалізації — портретів, актів.

Дехто є тої хибної думки, що поширення фотоґрафії „вбє“ ще більше нашу малярську творчість. Тимчасом уже фотоґрафія, що зиімається до рівня мистецтва виховує око звичайного громадянина і вчить його відріжняти „мертву“ природу від „оживленої“, механічну копію від артистичної, банальну від непересічної.

Фотоґрафічна практика у відношенні до малярства може стати тим, чим є читання книжок у відношенні до літератури.

М. Р.

Точні дані про зловживання зібрано у всіх громадах і передано куди слід.

Накінець зазначимо, що у нас при теперішніх виборах голосувало кругло 4 тисячі людей менше, як в 1928 р.

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (274) число нашого органу підпало конфіскаті за закінчення другої статті п. з. „Годі мовчати", за одно місце в рубриці „Ревізії й арештування" і за всі дописи з краю. Конфіската прийшла так пізно, що весь наклад „Діла" був уже видрукований і його забрано на поліцію. Це вже 35-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **Під увагу тим, що цікавляться людовим мистецтвом.** В суботу, 13. грудня, в 4. год. пополудні, відбудуться у Львові ширші сходини комітету досліду й опіки людового мистецтва у Національному Музею. Метою сходин є розгляд діяльности комітету та спільне обдумання його праці на дальше. В тій ціли бажаною є якнайчисленніша присутність членів, симпатиків і громадян, що живо цікавляться людовим мистецтвом, розуміють його і збирають.

— **Нові здобутки української науки.** Пишуть нам: У 46 ч. „Münchner medizinische Wochenschrift" за 1930 р. знаходимо звідомлення д-ра Янкелевича, асистента держ. поліжничої клініки проф. Писемського в Києві, про новий здобуток нашого високого шкільництва. А саме згадана клініка зладила науково-дидактичну фільму, в якій представлено все важніше про нормальний порід, включно з першими хвилинами життя немовляти. Треба справді радіти з такої праці, що значно влекшить навчання як додаток до викладів, книжок та клінічного навчання взагалі. Свідчить це, разом з численними, незвичайно солідно опрацьованими працями головно з харківських медичних інститутів, про поважний стан нашої медичної науки на Сході, яка сьогодня вже рішучо не стоїть позаду західно-европейської й у великій мірі полишила за собою польську науку, з чого можемо бути лише горді. Одначе згадана публікація цікава також з політичного боку, бо доказує дуже яскраво, що в наукових велико-українських кругах під політичним оглядом не все гаразд. П. Янкелевич не вважає навіть потрібним уживати хоч би з куртуазії назви УСРР і пише просто: „Russland". Київська наука — це „ruschische Wissenschaft" і кінець. Словом — „не било, нет і не будет".

— **Політична крадіж.** Дня 7. грудня в год. 12. вполудне обікрадено Українське Товариство допомоги емігрантам з Великої України, вул. Руська ч. 3. III. пов. Невідомий справник, скориставши з святочного дня, коли в льокалі Товариства нікого не було, виравав колодку з дверей і забрав усі папери Товариства: протоколи засідань, касові книжки, реєстраційні списки, анкети і взагалі все діловодство Товариства. Кража має безперечно політичний характер. **Управа Українського Товариства допомоги емігрантам з Вел. України** у Львові отсим уневажнює всі видані до 7. грудня ц. р. підписні листи на збори пожертв для цілей Т-ва.

— **Традиційний концерт Українського Наддніпрянського Хору під проводом Д. Котка.** Заходами давніх членів-співаків б. Українського Наддніпрянського Хору та їхнього диригента Дмитра Котка, відбудеться дня 15. грудня ц. р. у Львові, в салі Лисенка (Шашкевича 5), одинокий традиційний концерт цього хору (в мужеському складі 22 особи). З цією метою стягнено до Львова всіх 6 співаків-наддніпрянців. Програма концерту складена з кращих творів наддніпрянських та галицьких композиторів, як рівнож з народніх пісень в опрацюванні О. Кошиця та Дм. Котка. Білети вже можна замовляти в Нар. Торговлі. Подробиці в афішах.

— **В память Петра Холодного.** Виконавчий Комітет для влаштування святочної академії і посмертної вистави творів Петра Холодного просить всіх громадян, що мають у себе мистецькі праці Покійного, повідомити про те Управу Національного Музею (Львів, Мохнацького 42). Посмертна вистава відбудеться ранньою весною 1931 року. Комітет просить вже надсилати речі, щоб можна було заздалегідь уложити й усталити катальоґ вистави, зладити спис творів і виготовити монографію мистецької творчости Покійного. Управа Музею бере повну відповідальність за зворот у цілости надісланих річей. Хто з власників річей не в силі надіслати їх, то на подану адресу явиться представник Музею для їх відбору. — Голова Виконавчого Комітету: **о. д-р Й. Сліпий.**

— **Читальня для львівського жіноцтва.** Головний Виділ „Союзу Українок" відкриває з днем 16. грудня ц. р. для своїх львівських членів і впроваджених ними гостей читальню. Читальня міститься в домівці „С. У." (Підвалля 7) і є відчинена покищо тричі тижнево, а саме: що вівтірка, четверга і суботи від год. 18—20. В читальні крім щоденників є до розпорядимости ріжні жіночі журнали, свої і чужі.

— **Спав 15 літ.** Російський вояк Лукіянов був 1915 р. ранений кулею в голову і від цього занепав у недугу сплячки. Його відживляли штучно і Лукіянов спав у лічниці аж до 1. грудня ц. р. Вже в жовтні лікарі завважили, що він починає пробуджуватись. Коли Лукіянов пробудився, він думав, що проспав тільки одну ніч і почав питати, що діється на фронті, чи ґерманці наступають і де поділись його товариші, які лежали з ним „вчора" у лічниці. Просив дати йому ґазету, щоби прочитати телеграми із поля бою та звідомлення ґенерального штабу. Його повели до міста і аж на вулицях, побачивши червону армію, Лукіянов почав догадуватись, що він спав трохи задовго, що війна вже скінчилась та що царської армії вже нема. Тоді то лікарі сказали йому, що він поклався до сну маючи 25 літ, а збудився у 40-ім році життя.

— **Отруїлось 5 дітей.** В бельгійськім місті Уклі одна вдова пішла до театру, а в дома лишила 5 малих дітей. Найстарший хлопчик забавляючись, відкрутив курок від проводу світляного ґазу, після чого діти поклались до сну. Мати вернувшись з театру застала в дома 5 трупів, бо всі діти згинули, отруївшись ґазом.

— **Жертва спорту.** Дня 7. ц. м. на берлінській спортовій площі відбувались мячеві змагання. Молодий грач Бернгольц відбив грудьми мяч і здобув для свого товариства брамку, але в ту мить упав трупом. Виявилось, що він відбиваючи мяч грудьми, із перевтоми дістав серцевий удар, що спричинило його смерть.

— **Найстарша людина у Франції.** У французькім місті Монтгрелі живе Петро Шампей, який родився 1824 року, має 25 внуків і 33 правнуків. Він здоров і життерадісний. До сотнього року життя він працював фізично як рільник, а тепер вже сидить дома і виконує тільки лекші праці.

— **Проти пацифістичної фільми.** У Берліні висвітлено вперше фільму „На заході без змін". Фільма так як і твір Ремарка має виразно антимілітарну й пацифістичну тенденцію. Ще перед виставленням фільми був конфлікт між проводом „Райхсвери" і міністерством закорд. справ. Міністерство не добачувало в творі Ремарка нічого небезпечного і протизаконного, а провід „Райхсвери" протестував проти цієї фільми, яка є зневагою армії та ідеї вітчини. Колиж цю фільму виставлено, німецькі націоналісти почали свистати, кричати, кинули на салю кілька вонючих бомб та пустили між жіноцтво кілька мишей, знаючи, що ніщо так не сполошить жінок, як миші. І справді жінки повтікали з кіна. Була також бійка між націоналістами і комуністами, за яку арештовано кілька осіб.

— **В колгоспах крадуть.** Як подає „Пролетарська Правда", у київськім суді засуджено комуніста Мечислава Вишницького на 5 літ вязниці. Працюючи в „Плодоспілці" він обікрав у колгоспі 11000 карбованців та вибирався з жінкою втікати до „вітчини Ясновельможного пана Пілсудського", як пише „П. П." Вишницького вважали великим колективістом і зразковим більшовиком та довіряли йому дуже. Виявилось також, що тойже Вишницький викрадав цілі транспорти овочів, які селяни звозили до колгоспу та продавав їх за кордон.

— **Кара смерти переведена, а засуджений жиє.** Нераз про лікарську операцію говорить, що операція вдалась, але пацієнт помер, а на днях в Ревелі сталась подія, після якої можна говорити, екзекуція вдалась, але засуджений живе. В Естонії є закон, згідно з яким людина засуджена на смерть має право сама вибрати собі, чи хоче вмерти на шибениці, чи від кулі, чи від отрути. І ось нещодавно в Ревелі мали виконати смертний присуд на особі російського еміґранта-вбивника, Сергія Василенка і згідно з законом йому дозволено вибрати собі рід смерти. Василенкові чомусь „подобалось" вмирати від отрути. Йому дали таку кількість отрути, що інші засуджені від неї вмирали в одну мить. Але Василенко мав такий залізний організм, що заживши отруту, трошки постогнав, потримався за живіт, потім поклався спати, а рано встав здоровий як дуб, тільки дуже голодний. Тепер суд має клопіт: закон говорить, що за одну провину можна карати тільки один раз і тому нема ніякого права Василенкові давати отруту вдруге. Таким чином цей бідака, завдяки сильному шлункові, мабуть вийде на волю.

— **Доля лікаря.** Син ужгородського учителя гімназії Карпатія занедужав нервово і родичі, побоюючись, що він збожеволіє, покликали лікаря д-ра Фельдмана оглянути хорого. Коли лікар пробував говорити із хорим, той скочив із ліжка і в нападі божевілля схопив револьвер, стрілив до лікаря і поранив його в груди. Лікар опинився сам у лічниці, а божевільного пацієнта звязали й відвезли до дому божевільних.

— **Мадярська кров.** Минулої неділі за одну добу в Будапешті закінчило життя самовбивством аж 6 жінок від 16 до 30 літ і всі вони покинули цей світ з нещасливої любови. Мадярська преса називає цю неділю „чорним днем молодих жінок".

— **Будучність славян.** Італійський вчений, директор статистичного інституту в Римі проф. Джіні видав твір, в якому доказує, що романські і ґерманські народи віджили свою добу та хиляться до упадку. Тільки славяни зберегли всі свої життєві сили, здібність розросту та велику плодовитість. Будуччина належить до славянських народів.

— **Нове про Шекспіра.** Як відомо, життєпис Шекспіра дуже мало відомий і навіть є сумніви, чи Шекспір був автором творів, які йому приписувано, чи ні. Нещодавно в однім старім домі в Анґлії найдено старі документи, які доказують, що батько Шекспіра торгував вовною. Найдено скаргу батька Шекспіра проти одного купця, який взяв на кредит вовну за 3570 корон і не заплатив в означеному речинці. В одному листі батько великого драматурга нарікає, що в його часах ліпше бути злодієм, як чесним купцем.

— **Напад медведів.** Недалеко Скопле в Югославії двох селян їхало в ночі через ліс, де на них напало трьох старих медведів і пятеро молодих медведят. Один селянин згинув у лапах медведів, а другий боронився сокирою, убив маке медведя і поранений утік до ліса та виліз на дерево, чим спас своє життя. Тепер він лежить нервово хорий у лічниці.

— **Дещо з католицького світа.** Статистика оголошена в Римі виказує, що католицька церква обєднує в собі 341 міліонів членів, з чого 208,882.000 в Европі, 109,097.000 в Америці, 16,536.900 в Азії, 5,330.000 в Африці, 1,583.000 в Австралії.

Дописи.

СОКАЛЬ. *(З діяльности П. С. К.)* Район П. С. К. у Сокалі, який поширився в недавньому часі на повіти Володимир Вол. і Горохів, творять як з огляду на скількість, так і на якість кооператив добру підставу до розбудови П. С. К. Союз обєднує 96 кооператив сокальського повіту, 32 кооперативи волинського, 6 кооп. равського, 1 кооп. томашівського, 1 кооп. грубешівського і 17 кооп. горохівського повітів. Разом 153 коопера-

тиви. Кооперативи для загального закупу і абу-
ту, які покрили густою сіткою цілий район з
винімком волинських повітів, виказують досить
сильне скооперування населення і достаточні
власні фонди. В сокальськім повіті на 101 гро-
мад повіту є у 80 громадах кооперативи ріжних
видів, а тільки 21 переважно малих або неукра-
їнських громад є нескооперовані. На одну коо-
перативу припадає в цім повіті пересічно 103
членів, а число скооперованих господарств до-
ходить до 59 проц. усіх українських господарств.
Протягом 1929 р. завважується приріст членів
на 7 проц. Поміж членами є 14 проц. жінок.
Справа членства кооператив у П. С. К. не є вдо-
воляючою. Вправді Союз обслуговує організа-
ційно 153 кооперативи, одначе лише 92 коопера-
тиви є його дійсними членами. 61 кооператив,
головно кредитових, молочарських, а також ко-
оператив волинських, не є ще членами П. С. К.
Приєднання волинських кооператив відложено
до заложення складниці у Володимирі. З зало-
женням цеї складниці має П. С. К. вигляди по-
ширити також свою торговельну діяльність на
ті повіти. Покищо провадить П. С. К. для своїх
членів дві гуртівні споживчих товарів, с.-г. ма-
шин, штучних навозів та вугля, а саме в Сокалі
і в Белзі. Окрім того посередничить у збуті с.-г.
продуктів. Торги Союзу, завдяки добрій карно-
сти кооператив (у 1929 р. 72 проц.), є досить
значні. В часі від 1. VII. — 4. X. 1930 р. мав
Союз в обох своїх гуртівнях 1,468.765.95 зол.
обороту, на тому чистої надвижки 5.164.53 зол.
Зате карність П. С. К. до своєї централі, себто
Центросоюзу, дає дещо до бажання. Низький
відсоток закупна в Центросоюзі централею в Со-
калі (41.86 проц.), а ще нижчий складницею в
Белзі (36.63 проц.) вказує на те, що більшу
часть свого запотребування покриває П. С. К.
у приватних гуртівників. Власні фонди П. С. К.
є невистарчаючі. Виносять вони 44.830.02 зол.
Кооперативи віддали на вивінування свого Со-
юзу заледви 7 проц. свого власного майна, через
що весь оборот Союзу мусить опиратися на кре-
дитах, які обтяжують бюджет Союзу поважною
сотою на відсотках. Негативним явищем є та-
кож те, що Союз уділив кооперативам кредиту в
квоті 4 і пів раза більшій, як виносять стягнені
від кооператив уділи. Від останньої ревізії стяг-
нено на уділи всього 868.88 зол. так, що рахунок
уділів виносить тепер 23.341.30 зол., а довжни-
ків прибуло на 3.265.77 зол. і цей рахунок вино-
сить за товарі і сіл-госп. потреби 106.514.36 зол.
Торгівлю збіжем провадить П. С. К. лише у
складниці в Сокалі; в Белзі веде лише скуп
яєць. Торг збіжем постійно росте. В останнім ді-
ловім році оборот збіжем зріс до 115 вагонів, з
чого найбільше, бо 52 проц. пшениці. Збіже збу-
вається покищо в млині і приватно. Торг яйця-
ми майже не змінився. В діловім році 1929-30
продано 1.105 скринь. В тім році надвижка на
продуктах дала 11.622.07 зол. П. С. К. має не-
движимість вартости 81.336.50 зол. Складається
вона з площі та мурованих магазинів з поміщен-
ням бюр. П. С. К. набув недавно нову парцелю, а
також запровадив у себе електрику. Організа-
ційний відділ П. С. К. працює успішно. В часі
від 1. I. — 4. X. ц. р. відбуто в цілому районі 101
провірок, 60 загальних зборів, 74 організаційних
поїздок і зладжено 88 білянсів

ГОРОДЕНЩИНА. *(Не час на зневіру.)* По тих подіях, які не оминули й городенського повіту, деякі слабі духом добачували у нас початок кінця нашого культурного розвитку. Ніде правди діти, ми потерпіли болючо, але морально скріпилися значно. Як доказ можуть послужити останні вибори до сойму. Бо коли напр. в такій Луці величезну більшість одержує українська листа, або в Кунисівцях наше жіноцтво серед найбільших зусиль і щойно при помочі хитрощів виконало свій обовязок, то мусимо з приємністю ствердити, що ми живемо своїм власним життям. Треба підчеркнути, що села, в котрих відбувалися ревізії, здали вповні іспит зрілости. В Городенщині не то віч, але навіть наших передвиборчих нарад не було. Та не зважаючи на відсутність всякої агітації, не зважаючи на все пережите, українське громадянство виповнило свій обовязок на 99 проц. Вправді опісля вийшло інакше, але це вже не наша вина. Ми здали іспит дуже добре — проти всяких сподівань, а тепер мусимо йти вперед дальше. Зима на порозі. Тому нам треба призадуматися, що ми робитимемо з довгими зимовими вечорами. В хаті чейже вічно сидіти не будемо, в коршмі також не дуже аручно шукати розривки. Тому слід подбати, щоби наші кооперативи й читальні вернули бодай до того стану, в якому були перед двома місяцями. В останній хвилі доходять до нас вісти, що населення береться всюди до урухомлення своїх інституцій, без істнування яких сьогодня годі уявити собі село. — Дня 6. грудня ц. р. відбулося отворення відновленої домівки Т-ва „Українська Бесіда" в Городенці устроєнням чайного вечора. Треба сподіватися, що за „Українською Бесідою" піде й „Боян" та „Міщанська Родина". А до управи Народнього Дому слід би висловити бажання, щоб вона якнайскорше старалася передати до публичного вжитку театральну салю. Бо яку ролю в культурному житті відіграє театральна саля, про це хіба нема що й говорити. Та чи наші бажання скоро сповняться, це залежатиме від громадянства, яке, як власник Народнього Дому, мусить не гаючись відновити згадану салю. — Відновлено вже домівку й урухомлено кооперативу в Незвиськах, Вербівцях, Тишківцях, Стрільчу і в Живачеві. Зате в Серафинцях ще й досі не відновлено не то читалень, але навіть і кооператив. Дуже болюче вражає, коли доводиться чути, що є там несовісні одиниці, які ночами розтягають з читалень будівляні матеріяли. Гей, громадяни Серафинець! Чиж вам не сором лишатися позаду? Ви не оглядайтеся на деякі одиниці, що то мають себе за великих „патріотів", але з хвилею, коли не сповнилася їхня мрія (бути послом), кидають усе і навіть (якеж воно неймовірне!) відказуються виконати в часі виборів громадянський обовязок, себто віддати свій голос. Таких людців полишіть їх власній долі, а самі беріться до двигнення ваших установ!

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. XII. ц. р. масло пріма експортове солене 4·50 зол., масло пріма бльокове несолоне 4·50 зол., літра молока 0·3[illegible] сотиків, літра сметани 1·50 зол., копа яєць 12·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа, 10. грудня, година 3 попол. „Кордіни", год. 7·30 веч. „Аїда".
Четвер, 11. грудня, год. 7·30 вечером „Фіялка з Монмарт".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Середа, 10. грудня, година 7·30 веч. „Доротея Ангерман".
Четвер, 11. грудня, год. 7·30 вечором „Доротея Ангерман".

[illegible] театр:
Середа, 10. грудня, година 7·30 веч. „Перфуми носі жінки".
Четвер, 11. грудня, год. 7.30 вечором „Перфуми носі жінки".

Театр Новин (в салі кіна „Кольосей"):
Середа, 10. грудня, „Тітка Карольця". Денний день
Четвер, 11. грудня год. 7·30 вечором „Розчин проф. Питая".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Син білих гір" і додатки.
ГРАЖИНА: Звукова фільма: „Липарі кохання"
ЛЕО: Звукова фільма: „Чар мексиканки" і звук. драма „Знайома з вулиці".
МАРУСЕНЬК: Звукова фільма: „Гаі Танг" (Анна Мей Вонг).
ОАЗА: „Княжна Маша". Російський хор і балалайкова орхестра.
ПАН: Симфонія змислів (Грета Ґарбо, Джон Ґільберт)
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Велика Фоксова ревія" (Джанет Гейнор).
ПАСАЖ: „Країна безправя" і додатки.
ПРОМІНЬ: „Раз у житті". Рекорд Тома Мікса.
ФІЛЯРМОНІЯ: „Дівчина з пекла".
ХИМЕРА: „Чорт в шовках" (Іван Петрович).
[illegible]: Три пристрасти і Чорне доміно
УНАЯ: Таємний д-р Фу Манчу.

Програма радіо.

Середа 10. XII. 1930.

Варшава (1411,7) 16·[illegible]0 Програма для дітей. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·00 Радіоорхестра. **Льондон** (356,[illegible]) 13·00 Органи. **Берлін** (41[illegible]) 18·30 Народні пісні. **Харків** (4[illegible]6) 16·00 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 19·30, „Весільна сорочка" Новака. **Відень** (516,3) 12·00 Капеля. **Будапешт** (550,5) 17·30 Циганська орхестра. **Ленінград** (1000) 19·0[illegible] Трансмісії з опер. **Париж** (1724,1) 21·00 Літературна авдиція.

Четвер 11. XII. 1930.

Варшава (1411,7) 17·45 Концерт. **Гельсінґфорс** (221,4) 18·30 „Шванда Дудар" Вайнбергера. **Берлін** (419) 6·30 Твори Лопатнікова. **Харків** (426) 16·0 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Прага** (486,2) 12·30 Радіоорхестра. **Відень** (516,3) 19·35 Скрипковий речитал Штайнера. **Рига** (524,5) 16.00 Концерт. **Будапешт** (5[illegible]0,5) 17·45 Солісти: Фаркаш і Ґерман. **Любляна** (575,8) 20·30 Трансмісії з театру. **Ленінград** (1000) 17·30 Концерт. **Москва** (1481) 9·30 Концерт. **Париж** (1724,1) 22·30 Пісні і музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Наддніпрянський Хор під проводом Дмитра Котка (в складі 2[illegible] муж. голосів) виступить у Львові, в салі Лисенка (Шашкевича 5) в понеділок, дня 15. XII. ц. р. з одиноким традиційним концертом. 1047 1—5

Кооп. Український Театр у Львові Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові 881
Любачів. Саля польської Читальні: 10 XII. „Циганка Аза".
Театр [illegible] свому турне вступить на кілька вистав до Рави Руської, Сокаля, Каменки Струмилової і Львова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232а 3[illegible]-7

КОНЦИПІЄНТ АДВОК. з 3-літньою адвок. практикою шукає місця в адвоката з днем 15/I 1931 р. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Я О.". 102[illegible] -6

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото срібло, плачу найвищі ціни. 437

МЕБЛЬОВАНА фронтова кімната зол. 70 до винайму. — Виспянського 21 партер. 1013 1—2

ХЛОПЧИК 3½ року, гарний, здоровий, з доброї родини, до дарования. — Ласкаві зголошення до „Адміністрації" „Діла" під „Ромцьо". 3—3

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 688 4—?

АПАРАТ ФОТОГРАФІЧ 9×12, з родетою і телеобєктивом за 350 зол. і апарат 4·5 6 Цайс Тесар, за 150 зол. оказійно на продаж. А. Іванів, Жидачів. 1044 1—2

ҐРУНТИ В ДОРІ. Андрій Павлюк, с. Дмитра з Дори, має на продаж два ґрунти в Дорі: 1) ґрунт коло стації в Дорі (28.0 м² з хатою) за ціну 1[illegible]0[illegible] зол.; 2) ґрунт за Прутом під Маковицю (3 [illegible] морґа з хатою) за 14.000 зол. 1046

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
ординує в скірних недугах
і т. д. від год. 8½—10, 15—16
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Ванофор. Діятермія. Кріотерапія (специяльною жадальн[illegible])
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п.
(біля Нар. Гостинниці).
Віндa до вжитку. Телефон 38-90

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Телеф. 65-73.

Безболісно пльомбує, лічить і виймає зуби. Скріплює розхитані зуби, робить штучні зуби в каучуку, золоті, платині і білім золоті найновішими системами. Пацієнтів з провінції полагоджує в найкоротшому часі — II. і. Урядовцям і студентам знижені ціни. 994 4—5

Ширіть наш часопис!

Лічничі зела

на підставі приписів славних лікарів, проти недуг жолудка, кишок, легенів, нервів, печінки, нирок, міхура, геморої́дів, уплавів, обструкції, жовчевих каменів, кашлю, астми, блідниці, склерози, артретизму, ревматизму і т. п. — Жадати безплатно повчаючої брошури. Адрес: **Liszki — Аптика.** 453 8-8

Меблі

ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірми **„Doroteum"**, Львів, Сапіги 34. Тел. 15-01. **Догідні умови.** 2361 24—?

Відозва.

Поможіть нещасним погорільцям!

Дня 29-го листопада ц. р. вибухла пожежа в саме полудне **в Княжолуці, пов. Долина,** і при досить сильнім вітрі знищила до тла протягом одної години 15 господарств. Про ратунок не було й мови, бо вогонь обійняв у короткім часі всі будинки, а крім того не було води до гашення, бо майже всі криниці через посушний рік повисихали. Погоріли до тла всі будинки, збіже, паша, вся обстанова в хатах і всі рільничі знаряди. У двох господарів згоріли: корова і ялівка, а також кілька штук свиней. Завязався місцевий ратунковий комітет для несення помочи нещасним погорільцям. Але що населення Княжолуки є дуже вбоге і переважна часть молодих людий працює по тартаках щоби прожити себе і свою рідню, то ратунковий комітет відноситься отсею дорогою до милосердних сердець з проханням порятувати погорільців. Жертви, хочби й дрібні, приймe комітет з щирою подякою. — Всеч. Отців Духовних з сусідних парохій проситься ласкаво зарядити збірки сіна і соломи для худоби погорільців. — Грошеві жертви проситься пересилати на руки підписаного.

Княжолука, 4-го грудня 1930 р.

ЗА РЯТУНКОВИЙ КОМІТЕТ:
о. К. Базилевич,
парох в Княжолуці, почта Долина.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.